

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 1 czerwca 2022 r.

Pozycja 97

POSTANOWIENIE

z dnia 23 lutego 2022 r.

Sygn. akt Ts 46/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 lutego 2022 r., skargi konstytucyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej w W. o zbadanie zgodności:

art. 352 w związku z art. 394^{1a} § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.), w zakresie pozbawienia strony możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie wykładni wyroku, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z uwagi na pozbawienie strony prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd i tym samym pozbawienia strony drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 lutego 2021 r. (data nadania), Spółdzielnia Mieszkaniowa w W. (dalej: skarżąca) – zastępowania przez pełnomocnika z wyboru – zarzuciła niezgodność art. 352 w związku z art. 394^{1a} § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.), w zakresie pozbawienia strony możliwości złożenia zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie wykładni wyroku, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z uwagi na pozbawienie strony prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd i tym samym pozbawienia strony drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

2. Skarga została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

2.1. Na mocy wyroku z 27 listopada 2007 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w W. – w sprawie z powództwa kilku osób fizycznych przeciwko skarżącej o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę zebrania przedstawicieli o podziale skarżącej – dokonał podziału skarżącej poprzez wydzielenie z jej zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej w W. oraz orzekł m.in. o podziale funduszu udziałowego, wkładów budowlanych, remontowego i kulturalno-wychowawczego.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone apelacją przez powodów oraz skarżącą.

Wyrokiem z 22 kwietnia 2009 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny w W. uchylił kwestionowane orzeczenie w części i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Wyrokiem z 5 czerwca 2014 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w W. dokonał podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań skarżącej m.in. w ten sposób, że w punktach I.1.f, I.1.g, I.1.h, I.1.i orzekł o podziale funduszu zasobowego, funduszu udziałowego, funduszu kulturalno-oświatowego i funduszu remontowego.

Orzeczenie powyższe zostało zaskarżone apelacją przez skarżącą.

Wyrokiem z 28 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny w W., uwzględniając w części apelację pozwaną, m.in. uchylił punkty I.1.g, I.1.h i I.1.i oraz dodał punkt I.4. w brzmieniu: „Fundusze i środki, o których mowa w punkcie I.1, dzielone na dzień 31 grudnia 2002 r., po zarejestrowaniu Spółdzielni Mieszkaniowej w W. będą aktualizowane według zatwierdzonych sprawozdań finansowych, uchwał Zebrania Przedstawicieli dotychczasowej Spółdzielni dotyczących tych funduszy i środków oraz zasad wynikających z niniejszego podziału”.

2.2. W dniu 4 marca 2018 r. skarżąca wystąpiła o wykładnię wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 28 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...]) w zakresie, w jakim Sąd ten, zmieniając wyrok Sądu Okręgowego w W. z 5 czerwca 2014 r. (sygn. akt [...]), dodał wspomniany punkt I.4. Skarżąca wskazała, że przytoczony punkt sentencji wyroku budzi wątpliwości co do rzeczywistej jego treści, w szczególności, czy obejmuje swym zakresem fundusz remontowy.

Sąd Apelacyjny w W., postanowieniem z 11 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]), dokonał wykładni swojego wyroku z 28 stycznia 2016 r. we wskazanym wyżej zakresie w ten sposób, że opisana formuła aktualizacji podziału funduszy odnosi się do wszystkich dzielonych funduszy, w szczególności funduszu zasobowego, udziałowego, remontowego i kulturalno-oświatowego.

Sąd Apelacyjny w W. miał na uwadze przede wszystkim oddanie rzeczywistej treści wyroku w kontekście motywów wyroku tego Sądu z 28 stycznia 2016 r., przy uwzględnieniu treści żądania pozwu, prawomocności części wyroku Sądu Okręgowego w W. z 27 listopada 2007 r. (sygn. akt [...]) oraz zakresu zaskarżenia apelacją. Przyjął, że co do motywów wyroku Sądu Apelacyjnego w W. odnoszących się do wykładanego punktu I.4, są one niewątpliwe: wynika z nich, iż formuła aktualizacji, wychodząc z danych przyjętych na datę podziału i zatwierdzonego bilansu odnosi się do wszystkich dzielonych funduszy.

2.3. Skarżąca wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 11 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]), zarzucając temu orzeczeniu naruszenie prawa materialnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz naruszenie przepisów postępowania (art. 365 § 1, art. 366 oraz art. 352 w związku z art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c.). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podniosła nieważność postępowania stosownie do art. 379

pkt 3 k.p.c., gdyż Sąd Apelacyjny w W. wydał orzeczenie w sprawie, która została już prawomocnie osądzona.

Sąd Najwyższy – Izba Cywilna, postanowieniem z 21 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]), przyjął skargę kasacyjną skarżącej do rozpoznania, jednakże w postanowieniu z 26 września 2021 r. (sygn. akt [...]) ją odrzucił na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

2.4. W dniu 17 lutego 2020 r. skarżąca zwróciła się do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o złożenie na jej rzecz skargi nadzwyczajnej od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 11 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]).

Pismem z 3 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]) Wydział Skargi Nadzwyczajnej Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Krajowej poinformował skarżącą o pozostawieniu bez biegu wniosków skarżącej z uwagi na brak podstaw do jej złożenia; kwestionowane postanowienie, jako że nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, nie zalicza się bowiem do kategorii orzeczeń wskazanych w art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825), od których można wnieść skargę nadzwyczajną.

3. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2021 r. skarżąca – na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) – została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi przez:

1) wskazanie jednego ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna,

2) doręczenie prawidłowych pełnomocnictw – szczególnego oraz substytucyjnego – uprawniających do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącej przed Trybunałem Konstytucyjnym w odniesieniu do sprawy, w związku z którą złożona została skarga konstytucyjna,

3) podanie i udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia wskazanego jako ostateczne zgodnie z punktem 1 zarządzenia,

4) doręczenie kompletnego, poświadczonego za zgodność z oryginałem, odpisu uzasadnienia do:

a) wyroku Sądu Okręgowego w W. z 27 listopada 2007 r. (sygn. akt [...]),

b) wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 22 kwietnia 2009 r. (sygn. akt [...]).

Odpis powyższego zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 20 kwietnia 2021 r.

Pismem procesowym, wniesionym do Trybunału 26 kwietnia 2021 r. (data nadania), skarżąca usunęła powyższe braki formalne m.in. wskazując pismo Wydziału Skargi Nadzwyczajnej Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Krajowej z 3 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]) jako ostateczne rozstrzygnięcie, uprawniające ją do wywiedzenia skargi konstytucyjnej.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 1 lipca 2021 r. skarżąca – na podstawie art. 61 ust. 3 uotpTK – została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi przez udokumentowanie dat:

1) doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia radcy prawnemu E. B.;

2) nadania pisma wypowiadającego pełnomocnictwo radcy prawnemu E.B., adresowanego do Prokuratury Krajowej (przez doręczenie potwierdzonego za zgodność z oryginałem numeru przesyłki listowej, dokumentu z prezentatą o wpływie pisma do Prokuratury Krajowej).

Odpis powyższego zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 9 lipca 2021 r.

Pismem procesowym, wniesionym do Trybunału 16 lipca 2021 r. (data nadania), skarżąca przedłożyła poświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię karty księgi korespondencyjnej dokumentującą doręczenie 9 listopada 2020 r. radcy prawnemu E.B. pisma z Prokuratury Krajowej. Załączyła również poświadczoną za zgodność z oryginałem pismo z 5 listopada 2020 r., stanowiące wypowiedzenie pełnomocnictwa radcy prawnemu E.B. wraz z pismem przewodnim do Prokuratury Krajowej i potwierdzeniem jego nadania 12 listopada 2020 r. Skarżąca wyjaśniła ponadto, że „[d]okumenty te potwierdzają jednoznacznie, że w dniu 9 listopada 2020 r. – tj. w dniu kiedy wpłynęło pierwsze pismo z Prokuratury Krajowej z dnia 3 listopada 2020 r. r.pr. E.B. nie była już pełnomocnikiem substytucyjnym r.pr. M.P. Prokuratura Krajowa, po uzyskaniu informacji, że r.pr. E.B. nie jest już pełnomocnikiem substytucyjnym, wysłała w dniu 23 listopada 2020 r. ostateczne rozstrzygnięcie adresowane do r.pr. M.P., które zostało doręczone w dniu 26 listopada 2020 r.”.

II

We wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 13 sierpnia 2021 r. (data nadania) piśmie Spółdzielnia Mieszkaniowa w W. – zastępowania przez pełnomocnika z wyboru – wskazując siebie jako uczestnika postępowania, wniosła o odrzucenie skargi konstytucyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej w W. z powodu złożenia jej po upływie ustawowego terminu.

Postanowieniem z 22 lutego 2022 r. Trybunał Konstytucyjny odrzucił ten wniosek na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 w związku z art. 13 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w związku z art. 36 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), z powodów przedstawionych w uzasadnieniu tego orzeczenia.

III

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Skarżąca wskazała, że naruszenie praw i wolności konstytucyjnych wiąże z pismem Wydziału Skargi Nadzwyczajnej Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Krajowej z 3 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), informującym o pozostawieniu bez biegu jej wniosku o wniesienia przez Prokuratora Generalnego skargi nadzwyczajnej.

3. Trybunał zauważa, że w piśmie z 3 listopada 2020 r. Wydział Skargi Nadzwyczajnej Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Krajowej informuje jedynie o braku istnienia podstaw do wniesienia skargi nadzwyczajnej, o których mowa w art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 925, ze zm.; obowiązują-

jący tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1904). Nie tworzy ani nie modyfikuje istniejących praw, obowiązków ani wolności skarżącej; wskazuje jedynie konsekwencje istniejącego stanu prawnego dla skarżącej. Pismo to ma więc charakter wyłącznie informacyjny – nie przesądza w sposób władczy o przysługujących skarżącej prawach lub wolnościach konstytucyjnych (por. postanowienie TK z 30 października 2019 r., sygn. Ts 103/19, OTK ZU B/2020, poz. 383). Nie stanowi więc orzeczenia, które jest rozstrzygnięciem kształtującym w sposób bezpośredni lub pośredni sytuację prawną skarżącej w zakresie przysługujących jej praw lub wolności zagwarantowanych w Konstytucji (zob. postanowienie TK z 13 października 1998 r., sygn. Ts 117/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 43). Orzeczeniem takim w odniesieniu do skarżącej jest natomiast – zdaniem Trybunału Konstytucyjnego – postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. z 11 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]) w przedmiocie wykładni wyroku tego Sądu z 28 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...]).

Stosownie do art. 77 ust. 1 uotpTK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. zostało wydane i doręczone skarżącej w 2018 r., zaś skargę konstytucyjną wniesiono do Trybunału Konstytucyjnego dopiero w 2021 r., a więc z rażącym przekroczeniem terminu.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 uotpTK – postanowiono w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 uotpTK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie siedmiu dni od daty jego doręczenia.